

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **J. Š.**, bývajúceho v Č., zastúpeného JUDr. S. Z., advokátom v Č., proti žalovanému **J. B.**, bývajúcemu v P., zastúpenému JUDr. C. S., advokátom v Č., o **náhradu škody**, vedenej na Okresnom súde Čadca pod sp.zn. 10 C 410/1996, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 31. marca 2010 sp.zn. 7 Co 39/2007, takto

r o z h o d o l :

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Žiline z 31. marca 2010 sp.zn. 7 Co 39/2007 vo výroku, ktorým zmenil výrok rozsudku Okresného súdu v Čadci z 24. októbra 2006 č.k. 10 C 410/1996-173 o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi sumu 71 341,-- Sk s príslušenstvom tak, že žalobu v tejto časti zamietol ako aj vo výroku o trovách konania a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Čadca rozsudkom z 24. októbra 2006 č.k. 10 C 410/1996-173 (tretím v poradí) uložil žalovanému zaplatiť žalobcovi sumu 71 341,-- Sk so 17,6 % úrokom z omeškania ročne od 3. novembra 1996 do zaplatenia v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku žalobu zamietol a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že v predmetnej právnej veci sa žalobca domáhal zaplatenia sumy 135 888,-- Sk s príslušenstvom voči žalovanému z titulu náhrady škody tvrdiac, že v súvislosti s opravou, ktorú vykonal žalovaný na jeho vozidle a to výmenu rozvodového remeňa, vznikla na motore motorového vozidla vo vlastníctve žalobcu porucha, ktorej odstránenie si vyžiadalo náklady vo výške 135 888,-- Sk, čo považuje za vzniknutú škodu. Z vykonaného dokazovania bolo medzi účastníkmi nesporné, že žalovaný vykonal pre žalobcu na jeho objednávku opravu – výmenu rozvodového remeňa. Za túto opravu zaplatil žalobca žalovanému v sume 300,-- Sk. Na základe takto zisteného skutkového stavu mal súd za to, že medzi účastníkmi bola uzatvorená zmluva o dielo v zmysle ustanovenia § 631

a nasledujúcich Občianskeho zákonníka. Pri vykonaní diela – opravy motorového vozidla spočívajúcej vo výmene rozvodového remeňa, bolo povinnosťou žalovaného vykonať dielo riadne, ako to vyplýva z ustanovenia § 633 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého zhotoviteľ je povinný dielo vykonať podľa zmluvy, riadne a v dohodnutom čase. Ak je na vykonanie diela ustanovená záväzná technická norma, musí vykonanie zodpovedať tejto norme. Zároveň mal žalovaný povinnosť v zmysle vyššie citovaného ustanovenia § 415 Občianskeho zákonníka počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na majetku. Toto zákonné ustanovenie sa vzťahuje na všetkých účastníkov občiansko-právnych vzťahov. Ak si účastník občiansko-právneho vzťahu neplní svoju všeobecnú prevenčnú povinnosť, vyplývajúcu z tohto ustanovenia má sa za to, že si neplní svoju právnu povinnosť a teda koná protiprávne. Z vykonaného dokazovania a to z výsluchu účastníkov, svedkov a predovšetkým zo znaleckého posudku, opierajúceho sa o správu rakúskej opravovne súd dospel k záveru, že žalovaný nevykonal opravu riadne, nepočínal si teda tak, aby nedochádzalo ku škodám na majetku, teda porušil právnu povinnosť vyplývajúcu mu z ustanovenia § 633 ods. 1 a § 415 Občianskeho zákonníka. Ako vyplynulo z dokazovania, nasledujúci deň po uskutočnenej oprave motorového vozidla žalobcu žalovaným (výmene rozvodového remeňa), došlo ku škode na vozidle žalobcu spočívajúcej v tom, že zubový remeň riadenia motora bol príliš voľný a vyskočil. Dôsledkom bolo dosadnutie ventilu k piestu, čo zapríčinilo škody na motore. Príčinou škody na motore bolo nesprávne napnutie rozvodového remeňa – uvoľnená napínacia kladka, pričom pri správnej montáži a dotiahnutí momentovým kľúčom na predpísaný moment nesmie dôjsť k jej uvoľneniu. Vychádzajúc z vykonaných dôkazov súd dospel k záveru, že vykonaná oprava rozvodového remeňa bola vykonaná nesprávne, nedošlo k správnej dotiahnutiu napínacej kladky, v dôsledku čoho došlo ku škode na motore. Ďalšia oprava bola vykonaná tak, že došlo k výmene bloku motora, piestov a hlavy s ventilmi. Náklady na opravu, ktoré zaplatil žalobca v rakúskej opravovni predstavovali sumu 45 600 ATS (rakúskych šilingov), čo pri prepočte predstavuje 135 888,-- Sk. V dôsledku tejto opravy, ako to vyplýva zo znaleckého dokazovania, došlo však k zhodnoteniu motorového vozidla. Zvýšila sa životnosť motora a teda aj cena motorového vozidla. Skutočnú škodu znalec stanovil na sumu 101 916,-- Sk, pričom od ceny opravy odpočítal zhodnotenie vozidla. Súd sa s takto ustálenou výškou škody vo výške 101 916,-- Sk stotožnil majúc za to, že zhodnotenie vozidla a tým zvýšenie ceny vozidla musí byť zohľadnené, inak by na strane žalobcu došlo k bezdôvodnému obohateniu. Súd skúmal, či medzi porušením povinnosti žalovaného a vznikom škody existuje príčinná súvislosť. Svoje

zistenia zameral jednak na hľadisko časovej súvislosti medzi porušením právnej povinnosti žalovaného a vecnú súvislosť príčiny a následku. Pokiaľ ide o vecnú súvislosť príčiny a následku súd mal nesporne preukázať, že žalovaný vykonával opravu na vozidle žalobcu, výmenu rozvodového remeňa. Ako vyplýva zo znaleckého posudku, výmena rozvodového remeňa musí byť vykonaná veľmi precízne a musí byť dodržaný postup výrobcu. V opačnom prípade dochádza k haváriám motora, ktoré potom vyžadujú celkovú opravu. S výmenou rozvodových remeňov majú problém aj značkové opravovne a havárie motorov nie sú až také zriedkavé. Z uvedeného vyplýva, že havária motora, ktorá nastala na vozidle žalobcu, je následkom nekvalitne vykonanej opravy, výmeny rozvodového remeňa. K takejto oprave došlo aj na vozidle žalobcu. Bezprostredne po vykonanej oprave a to v nasledujúci deň, došlo k havárii motora na vozidle žalobcu v dôsledku preskočenia rozvodového remeňa. Znalec považoval za najpravdepodobnejšiu príčinu havárie motora z technického hľadiska nesprávne napnutie rozvodového remeňa. Súd sa stotožnil s týmto záverom znaleckého posudku. Vecná súvislosť vykonanej opravy výmeny rozvodového remeňa na vozidle a vzniknutej škody havárie motora je podporená aj časovou súvislosťou. Žalovaný ako osoba známa problematiky, keďže v minulosti podnikal v predmete činnosti oprava motorových vozidiel a tiež v takomto odbore pracoval ako zamestnanec musel predpokladať, že pri nesprávnej výmene rozvodového remeňa môže dôjsť k roztrhnutiu, resp. preskočeniu rozvodového remeňa a v dôsledku tejto skutočnosti k následku – k havárii motora. Čiže vzniknutú škodu zaviniť z nebanlivosti. Súd prvého stupňa v danom prípade dospel k záveru, že na vzniku škody sa podieľal aj samotný poškodený, teda žalobca. Podľa názoru súdu, žalobca tým, že potom za účelom výmeny rozvodového remeňa nenavštívil autorizovaný servis, resp. opravovňu, ktorá sa zaoberá opravou motorových vozidiel, ako predmetom svojej činnosti, ale nechal si vymeniť rozvodový remeň v domácom prostredí žalobcom, ktorý na uskutočňovanie takýchto opráv nemal živnostenské ani iné oprávnenie, spolupodieľal sa na vzniku škody. Súd stanovil mieru zavinenia poškodeného na vzniknutej škode na 30 %. Vychádzajúc zo skutočnej škody 101 916,-- Sk, 30 % predstavuje sumu 30 574,80 Sk a v tejto časti súd žalobu zamietol ako aj v časti úrokov z omeškania.

Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Žiline rozsudkom z 31. marca 2010 sp.zn. 7 Co 39/2007 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti (t.j. v časti o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi sumu 71 341,-- Sk s príslušenstvom) zmenil tak, že žalobu zamietol a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

V nenapadnutej časti ostal rozsudok okresného súdu nedotknutý. Zmeňujúci výrok odôvodnil tým, že podľa jeho názoru zodpovednosť žalovaného nie je daná, ak nie je bez akýchkoľvek pochybností objektívne preukázaná príčinná súvislosť medzi konaním žalovaného a vzniknutou škodou. Zdôraznil, že podľa názoru odvolacieho súdu, príčinná súvislosť je objektívnym a nevyhnutným predpokladom vzniku každej zodpovednosti za škodu v občianskom práve. Ku vzniku zodpovednosti za škodu pritom nestačí iba pravdepodobnosť, či domnienka existencie príčinnej súvislosti, pretože tá musí byť vždy bezpečne preukázaná. Príčinnú súvislosť nie je možné zamieňať s časovou náväznosťou určitých skutočností, či konaní. Ak okresný súd v dôvodoch svojho rozhodnutia uvádza, že uvoľnená napínacia kladka pri oprave bola „z technického hľadiska najpravdepodobnejšou príčinou vzniku poruchy motora žalobcu“ a súd sa s takýmito závermi znaleckého posudku stotožnil, za príčinu vzniknutého následku havárie motora na vozidle žalobcu považoval nesprávne napnutie rozvodového remeňa pri výmene rozvodového remeňa uskutočnenej žalovaným i za podpory vecnej a časovej súvislosti, ak z vykonaného dokazovania bolo zrejmé, že k havárii motora došlo bezprostredne po oprave vykonanej žalovaným – a to v nasledujúci deň, takýto záver prvostupňového súdu, podľa názoru odvolacieho súdu, nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že znalec v znaleckom posudku uviedol, že z technického hľadiska nemohol posúdiť, či oprava bola vykonaná správne, alebo nesprávne a potom z následných možných znalcom preukazovaných možností vzniku prípadného poškodenia motora (polomotora) žalobcu, nemohol okresný súd objektívne a nespochybniteľne konštatovať adekvátnu príčinnú súvislosť konania žalovaného (výmena rozvodového remeňa) a konštatovanou poruchou (a jej následnou opravou) motora žalobcu, tou i znalec ako „možnú praktickú príčinu havárie motora z technického hľadiska“ označil „nesprávne napnutie rozvodového remeňa, spočívajúce v uvoľnení napínacej kladky“. Samozrejme okresný súd nemohol toto stanovisko podporiť, vzhľadom na vyššie uvedený právny záver odvolacieho súdu, časovou náväznosťou vykonanej opravy a následnej poruchy (bez ďalšieho). Preto krajský súd, vychádzajúc i zo skutočnosti, že preukázanie protiprávneho úkonu a príčinnej súvislosti so vzniknutou škodou je na žalobcovi, mal za to, že tento v prejednávanej veci svoje dôkazné bremeno neuniesol a krajský súd potom napadnutý rozsudok okresného súdu v napadnutej časti (pokiaľ bolo žalobe vyhovené) zmenil, v tejto časti žalobu zamietol. Krajský súd v priebehu odvolacieho konania i k dôvodom tvrdeným žalovaným mal určitý čas dojem, že bolo vhodné vo veci vykonať prípadné i ďalšie (nad rámec prvostupňového súdu) dokazovanie, avšak vzhľadom i k dĺžke

konania, pracovnej zaneprázdnenosti znalca, a i k vyjasneniu si právneho vzťahu vo veci, krajský súd dospel k záveru, že je možné vo veci rozhodnúť i bez takto doplneného znaleckého dokazovania a od neho i v rámci priebehu odvolacieho konania následne potom upustil.

Uvedený rozsudok odvolacieho súdu napadol žalobca dovolaním, pretože postupom súdu bola účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm.f/ O.s.p.). Odvolací súd určil termín pojednávania na 21. novembra 2007 s tým, že pojednávanie bolo odročené za účelom doplnenia znaleckého dokazovania. Ďalšie pojednávania, napr. 10. septembra 2008, 29. apríla 2009 boli odročené, pretože znalec sa nedostavil na pojednávania a súd považoval za potrebné vykonať znalecké dokazovanie. Žalobca zistil, že 31. marca 2010 odvolací súd vo veci vyhlásil rozsudok, no až v roku 2011 sa žalobca dozvedel, že odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že žalobu zamietol. Odvolací súd neupovedomil účastníkov konania o tom, že 31. marca 2010 bude vo veci vyhlásený rozsudok. Pritom predchádzajúce pojednávania boli odročené za účelom doplnenia dokazovania. Uvedeným postupom – neoznámením termínu pojednávania účastníkom konania – bola im odňatá možnosť konať pred súdom. Za ďalšiu vadu konania treba považovať podľa názoru dovolateľa aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Z uvedených dôvodov dovolateľ žiadal rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti – t.j. vo výroku, v ktorom zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a to tak, že žalobu zamietol a vo výroku o trovách konania – zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie odvolaciemu súdu.

Žalovaný navrhol dovolanie zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal rozsudok odvolacieho súdu a dospel k záveru, že ho treba zrušiť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa (§ 238 ods. 1 O.s.p.).

Ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia pred súdom prvého stupňa (§ 211 ods. 2 O.s.p.).

Z ustanovenia § 125 O.s.p. vyplýva, že za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov obce, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov. Pokiaľ nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd.

V zmysle ustanovenia § 220 O.s.p. odvolací súd zmení rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak nie sú splnené podmienky ani na potvrdenie (§ 219 O.s.p.), ani na jeho zrušenie (§ 220 O.s.p.).

Ak odvolací súd má za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám (§ 213 ods. 3 O.s.p.).

Z uvedených zákonných ustanovení vyplýva, že predpokladom toho, aby odvolací súd mohol zmeniť napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak má za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a na ním založených následných právnych záveroch, je opakovanie dokazovania v potrebnom rozsahu odvolacím súdom. Podmienkou zmeny rozhodnutia súdu prvého stupňa v takomto prípade je teda skutočnosť, že odvolací súd opakuje v potrebnom rozsahu dokazovanie, na základe ktorého dospeje k skutkovému stavu, odlišnému od skutkového stavu zisteného prvostupňovým súdom, tvoriaceho podklad pre rozhodnutie v danej veci.

Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že odvolací súd z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa vyvodil odlišné skutkové zistenia a na ich základe aj právne závery, ako súd prvého stupňa bez toho, aby vo veci vykonal potrebné dokazovanie (zopakovanie alebo doplnenie).

Ak sa chcel odvolací súd odchýliť od skutkových zistení súdu prvého stupňa na základe bezprostredne pred ním vykonaných dôkazov, mal dokazovanie v zmysle § 213 ods. 3 O.s.p. sám v potrebnom rozsahu opakovať a zadovážiť si tak rovnocenný poklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p. Len takýto postup je v súlade so zásadou

priamosti a ústnosti civilného procesu, ktoré zásady zostali zachované aj po účinnosti novely Občianskeho súdneho poriadku vykonané zákonom č. 273/2007 Z.z. vrátane novely uskutočnenej zákonom č. 348/2008 Z.z. Je neprípustné, aby odvolací súd k svojim odlišným skutkovým zisteniam vedúcim k záveru o nedôvodnosti návrhu, dospel len na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa.

Odvolací súd podľa týchto ustanovení a zásad v danej veci nepostupoval, keď vo svojom zmeňujúcom rozhodnutí vychádzal z dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa, na základe ktorých ale dospel k iným skutkovým zisteniam, z ktorých vyvodil iný právny záver bez toho, aby doplnil dokazovanie vykonané súdom prvého stupňa.

Žalobca sa domáhal voči žalovanému zaplatacia sumy 101 916,-- Sk s príslušenstvom titulom náhrady škody, ktorá mu vznikla v dôsledku vadného plnenia zo strany žalovaného, ktorý mu vykonal opravu na aute pred vznikom škody. Súd prvého stupňa dospel k záveru, že nárok žalobcu je čiastočne (do výšky 71 341,-- Sk s prísl.) oprávnený a žalobe vyhovel (použil ustanovenia § 415, § 420 ods. 1, § 441, § 442 ods. 1, § 563 a § 517 Občianskeho zákonníka). Poukazujúc na ustanovenie § 441 Občianskeho zákonníka určil 30 %-ný podiel žalobcu ako spoluzavinenie na tejto škode a o túto časť skutočnú vyčíslenú škodu žalobcu znížil, teda žalobu čo do zvyšku (nad sumu 71 341,-- Sk s príslušenstvom) zamietol. V porovnaní s uvedeným odvolací súd vychádzajúc z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa, dospel k odlišnému záveru a to takému, že zodpovednosť žalovaného nie je daná, pretože nie je bez akýchkoľvek pochybností objektívne preukázaná príčinná súvislosť medzi konaním žalovaného a vzniknutou škodou. K takémuto odlišnému záveru mohol odvolací súd dospieť len na základe prehodnotenia vykonaných dôkazov. Z obsahu zápisníc na odvolacom súde však vyplýva, že pojednávania 11. júla 2007, 3. októbra 2007 boli odročené za účelom opätovného predvolania účastníkov, ďalšie pojednávania – 21. novembra 2007, 10. septembra 2008, 29. apríla 2009 za účelom výsluchu znalca, resp. doplnenia znaleckého posudku. Odvolací súd bez ďalšieho 31. marca 2010 bez nariadenia ústneho pojednávania vyhlásil vo veci rozsudok, ktorým rozsudok súdu prvého stupňa zmenil. Z obsahu zápisníc o pojednávaní pred odvolacím súdom však vyplýva, že krajský súd **nevykonal vo veci ďalšie dokazovanie ani nezopakoval zákonným spôsobom dôkazy vykonané súdom prvého stupňa.**

V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné uviesť, že v zápisnici o pojednávaní z 21. novembra 2007 uvedené, že „boli zopakované výsledky doterajšieho dokazovania, najmä bol zopakovaný obsah rozhodnutia okresného súdu z č.l. 173, dôvody odvolania žalovaného“ nie sú zopakovaním dokazovania v zmysle § 122 a nasl. O.s.p. Ak sa odvolací súd chcel odchýliť od skutkových zistení súdu prvého stupňa na základe bezprostredne pred ním vykonaných dôkazov, mal dokazovanie v zmysle § 213 ods. 3 O.s.p. sám v potrebnom rozsahu opakovať (vrátane oboznámenia znaleckého posudku, výsluchu svedkov, prípadne doplnenia dokazovania) a zadovážiť si tak rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p. Len takýto postup je aj v súlade so zásadou priamosti a ústnosti občianskoprávneho konania. Je neprípustné, aby odvolací súd k svojim odlišným skutkovým zisteniam vedúcim k záveru o opodstatnenosti žaloby, dospel iba na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa.

Odvolací súd si tak nezadovážil rovnocenný procesný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov a preto sú jeho skutkové a na ne nadväzujúce právne závery zatiaľ predčasné a dovolaciemu súdu neprislúcha v súčasnom štádiu konania oprávnenie na ich hodnotenie.

Z uvedeného vyplýva, že konanie odvolacieho súdu je postihnuté inou vadou majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm.b/ O.s.p.). K takejto vade bol dovolací súd povinný prihliadnuť, i keď by nebola uplatnená ako dôvod prípustného dovolania (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v zmysle ustanovenia § 243b ods. 1 O.s.p.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. januára 2012

Za správnosť vyhotovenia :

Jarmila Uhlířová

JUDr. Martin Vladik, v.r.

predseda senátu